

Handläggare
Jonas Lidbrink
Telefon: 08-50828731**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-04-22, p. 16

Planprogram för Södertäljevägen, Liljeholmen 1:1 m.fl.

Remiss från stadsbyggnadskontoret, S-Dp 2018-13562

Förvaltningens förslag till beslut

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar följande synpunkter på programförslaget:
  - EUs nya luftkvalitetsdirektiv med skärpta miljö-kvalitetsnormer för luft implementeras för närvarande i svensk lagstiftning. I fortsatt planering behöver det klargöras hur de nya miljökvalitetsnormerna kan klaras.
  - Bebyggelsens utformning i förhållande till buller från vägtrafik samt Nybodadepån behöver utredas mer fördjupat inom sydvästra programområdet vid fortsatt planering.
  - En utformning som i högre grad beaktar ekologiska spridningssamband och naturvärden i södra programområdet bör tas fram vid fortsatt planering.
  - Vid fortsatt planering bör det beaktas om grönytan vid korsningen Hägerstensvägen/Södertäljevägen kan utformas på ett sådant sätt att de ekologiska spridnings-sambanden stärks.
  - Risken för slitage inom områdets parker och närnatur bör beaktas i fortsatt planering.
  - Förutsättningarna att hantera dagvatten från kvartersmarken behöver beaktas vid fortsatt planering.
  - Vid fortsatt utredning av dagvattenhanteringen inom programområdet behöver osäkerheter och felkällor i nuvarande underlag ses över.
  - Möjligheten att efter erforderlig rening leda en större andel av programområdes dagvatten till sjön Trekanten bör ses över för att öka sjöns tröga vattenomsättning.
  - Vid fortsatt planering bör inverkan på åtgärder inom det lokala åtgärdsprogrammet för sjön Trekanten beaktas.
  - Vid fortsatt utredning av programområdets skyfalls-problematik bör påverkan på samhällsviktiga verksamheter beaktas.

- Programområdets förmåga att hantera värmeböljor bör beaktas vid fortsatt planering.
- Fördjupad undersökning av markföroreningar och förslag till hantering behöver utföras senast i efterföljande detaljplaner.
- I efterföljande detaljplaner bör det övervägas om ett upphävande av strandskyddet inom parkmarken i anslutning till Mälaren är nödvändigt.
- Hanteringen av vibrationer och stomljud behöver utredas i efterföljande detaljplaner.
- I de fall efterföljande detaljplaner föranleder miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) bör aspekterna luftkvalitet och buller ingå.

2. Justera beslutet omedelbart

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskydds nämnden har fått rubricerat förslag till program på samrådsremiss från stadsbyggnadskontoret. Syftet med programmet är att utveckla Södertäljevägen till ett stadsrum med nya bostäder, arbetsplatser, handel, service och mötesplatser. Förslaget utgår från att Liljeholmsbroarna behålls i samma läge och att Södertäljevägen ligger kvar, med i huvudsak samma höjdläge och sträckning, men byggs om i sin helhet till en stadsgata.

Miljöförvaltningen är i grunden positiv till programförslagets tanke att bygga om Södertäljevägen till en smalare stadsgata.

Programförslaget medför ett stort tillskott av bostäder, kontor samt offentliga platser i ett kollektivtrafikhärläge och inom ett idag delvis hårdgjort vägområde. Förslaget ger förbättrande möjligheter för gående och cyklister att röra sig och allmänheten får en bättre tillgång till Mälarens strandlinje samt nya parker. Det nya förslaget till stadsgata medför även ett gaturum med möjlighet till trädplanteringar, dagvattenhantering, samt sänkt hastighet för bilar.

Konsekvenserna av en smalare stadsgata med en tät och hög bebyggelse på sidorna är samtidigt att andra utmaningar uppstår. Skärpta miljö kvalitetsnormer för luft implementeras för närvarande i svensk lagstiftning och miljöförvaltningen ser stora utmaningar i hur nivåer av partikelhalter (PM10) ska kunna klaras inom delar av programområdet. Även höga bullernivåer föranleder att bostadsbebyggelsen behöver utredas vidare inom sydvästra programområdet. Miljöförvaltningen anser vidare att en utformning som i högre grad beaktar ekologiska spridningssamband och naturvärden i södra programområdet bör tas fram vid fortsatt planering. Risker för slitage inom områdets parker och närnatur bör också beaktas.

Förutsättningarna att hantera dagvatten från kvartersmarken behöver utredas så tidigt som möjligt i fortsatt planering p.g.a. platsbrist. Även möjligheten att leda en större andel renat vatten till sjön Trekanten bör ses över för att öka sjöns tröga vattenomsättning. Programområdets inverkan på föreslagna åtgärder inom det lokala åtgärdsprogrammet för Trekanten bör också beaktas. Vid fortsatt hydraulisk modellering av programområdets skyfallsproblematik anser miljöförvaltningen att det bör beaktas om samhällsviktiga verksamheter kan föranleda att effekterna av ett större regn bör analyseras. Till följd av en ökad risk för värmeböljor i framtiden anser miljöförvaltningen att det i den fortsatta planeringen behöver utredas hur effekten av värmeböljor ska kunna mildras.

Miljöförvaltningen anser att det senast i samband med efterföljande detaljplaner är nödvändigt att genomföra fördjupande utredningar av markföroreningar och erforderliga åtgärder. Förvaltningen anser även att det i efterföljande detaljplaner bör övervägas om det är nödvändigt att upphäva strandskyddet inom parkmarken i anslutning till Mälaren. Förvaltningen anser också att det är viktigt att utreda hanteringen av vibrationer och stomljud i samband med efterföljande detaljplaner.

Miljöförvaltningen bedömer att det kan krävas anpassningar av både gaturummet och bebyggelsen framåt för att klara erforderliga nivåer av bl.a. luftföroreningar och buller. I de fall efterföljande detaljplaner föranleder att MKB:er tas fram bör luftkvalitet och buller ingå.

Bakgrund

Syftet med programmet för Södertäljevägen är att slå fast utgångspunkter och strukturprinciper för den fortsatta planeringen för att utveckla Södertäljevägen till ett urbant och tryggt stadsrum med nya bostäder, arbetsplatser, handel, service och mötesplatser.

Programförslaget utgår från att Liljeholmsbroarna behålls i samma läge och att Södertäljevägen ligger kvar, med i huvudsak samma höjdläge och sträckning, men byggs om i sin helhet till en stadsgata med plats för kollektivtrafik, gång och cykel och ny bebyggelse med aktiva bottenvåningar. Genom ett nytt nät av gator, gångvägar och trappvägar kopplas båda sidor om Södertäljevägen ihop till en kontinuerlig stadsväv. Strukturen möjliggör för goda parkkvaliteter med både en utvidgning av Blomsterdalen och flera nya parker. Förslaget omfattar totalt cirka 175 000 kvm bostadsyta (cirka 1 750 lägenheter) samt ungefär lika mycket yta för kontor, kommersiella lokaler och ytor i bottenvåningar. Fastighetsägare är Stockholms stad och Jernhusen AB.

Stadsbyggnadskontoret har bedömt att programmets genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Stadsbyggnadskontorets bedömning vid avgränsningssamrådet var att följande miljöaspekter kunde vara betydande: luftkvalitet, trafikbuller, kulturmiljö, naturmiljö och biologisk mångfald, dagvatten och översvämning.

Av programhandlingarna framgår att programförslaget i dagsläget saknar den ekonomiska robusthet som krävs för att gå vidare med efterföljande detaljplaner. Stadsbyggnadskontoret bedömer ändå, tillsammans med fastighetsägarna, att det är lämpligt att gå ut på samråd för att med samrådet som stöd identifiera handlingsutrymme för en fortsatt process. En MKB-rapport påbörjades men slutfördes inte till samrådet bland annat p.g.a. att detaljplanearbetet är skjutet på framtiden. Påverkan på enskilda miljö- och hälsomässiga faktorer beskrivs översiktligt i programhandlingen.

Figur 1. Illustrationsplan över programförslaget

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen ser ur ett resurs- samt klimatperspektiv positivt på att programmet föreslår en smalare stadsgata i samma höjd och läge som dagens Södertäljeväg, där ett hårdgjort vägområde istället ger plats för ny bebyggelse och offentliga platser. Miljöförvaltningen ser vidare positivt på att programförslaget föreslår förbättrande möjligheter för gående och cyklister att ta sig både tvärs och längst med Södertäljevägen. Det är även positivt att programförslaget föreslår att Mälarstranden tillgängliggörs för allmänheten på ett annat sätt än idag och att nya parkrum utvecklas.

Miljöförvaltningen tycker det är positivt att det föreslås ett tillskott av bostäder och kontor i ett läge som främjar ett hållbart resande. I programhandlingen görs bedömningen att det finns en god tillgång till olika målpunkter och kollektivtrafik med goda förutsättningar att leva utan egen bil i området. Intentionen är att ha inga eller mycket låga parkeringstal för nya bostäder och verksamheter.

Miljöförvaltningen välkomnar även att det nya förslaget till stadsgata innehåller trädplanteringar, dagvattenhantering samt förslag om sänkt hastighet för biltrafiken. Utbredningen av trafikbuller och luftföroreningar bedöms bli reducerat inom befintliga stadsrum på platsen som en följd av den sänkta hastigheten samt av att den nya bebyggelsen skärmar av Södertäljevägen. Byggnaderna kommer dock att hindra en effektiv utvädring av utsläppen av luftföroreningar. Detta i kombinationen med det avsmalnade gaturummet medför höga nivåer av luft och buller på den sidan av bebyggelsen som vetter mot vägen.

Miljöförvaltningen utvecklar sina synpunkter kring luftkvalitet och buller nedan. Miljöförvaltningen har vidare synpunkter gällande naturvärden, friytor, dagvatten, skyfall, värmebölja, markmiljö, strandskydd, vibrationer och stomljud samt miljökonsekvensbeskrivning och etappindelning.

Luftkvalitet

Med programmets föreslagna bebyggelse längs gaturummet kommer huskropparna att hindra en effektiv utvädring av utsläpp av luftföroreningar. Det medför att halterna ökar på den sidan av bebyggelsen som vetter mot vägen. Bakomliggande områden kommer däremot få lägre halter av luftföroreningar till följd av bebyggelsens avskärmande effekt. Rådande miljökvalitetsnormer beräknas i princip fortsatt klaras både inom planerad och befintlig bebyggelse.

Luftföroreningar från biltrafik kan orsaka såväl ohälsa som allvarlig sjukdom. Miljöförvaltningen vill uppmärksamma att EU till följd av detta har antagit ett nytt luftkvalitetsdirektiv. Direktivet innehåller nya miljökvalitetsnormer som är strängare än dagens normer. Normerna ska klaras från och med år 2030. Senast i december 2026 ska de nya kraven vara införda i svensk lag.

Miljöförvaltningens bedömning är att de nya normerna för PM10 skulle överskridas inom delar av programområdet vid ett genomförande av förslaget, företrädesvis dygnsmedelhalterna.

Problematiken är störst inom de mellersta samt södra delarna av programområdet. Utsikterna att klara luftkvalitetskraven med nuvarande förslag är bättre i de norra delarna av programområdet.

En översiktlig bedömning är att de nya normerna avseende NO₂ och PM_{2,5} bör klaras inom programområdet.

Miljöförvaltningen konstaterar att beräkningarna av luftkvaliteten i området bygger på en hastighetssänkning på Södertäljevägen från dagens 60-70 km/h till 40 km/h samt att dagens trafikmängd inte ska öka till prognosår 2040. Beräkningarna inkluderar även dammbindning. För att åstadkomma en reduktion av luftföroreningshalterna som gör att de nya normerna klaras bedömer miljöförvaltningen att fler åtgärder behöver vidtas. Det kan exempelvis handla om reglering av dubbdäcksanvändning, en minskad trafik mot idag, ett bredare gaturum än i programförslaget, samt en annan utformning av bebyggelsen med syfte att erhålla en ökad luftomblandning.

Buller

Miljöförvaltningen bedömer att det kommer att bli en utmaning att klara gällande riktvärden för trafikbuller vid föreslagna bostäder längst med Hägerstensvägen. Bullernivåerna är höga till följd av trafiken på Hägerstensvägen, Södertäljevägen samt Essingeleden. Essingeleden som går på bro i detta snitt orsakar även en utbredning av buller högt över marknivån. Den ekvivalenta ljudnivån vid bostadfasad beräknas som mest vara 72 dBA vid bostadshuset beläget längst västerut på Hägerstensvägen. Bullerutredningen pekar på ett behov av mycket god isolering för att klara erforderligt riktvärde inomhus. Bullerutredningen lyfter ett alternativ med en sluten huskropp i detta läge, för att alla lägenheter ska kunna uppfylla riktvärden för ljuddämpad sida. Med denna utformning ser miljöförvaltningen en risk att det ekologiska spridningssambandet i kvarvarande naturmark blir ytterligare reducerat som konsekvens (se avsnitt Naturvärden). Utöver detta ligger bostadshusen mitt emot Nybodadepån som medför en störning i form av verksamhetsbuller. Miljöförvaltningen anser sammantaget att platsens bullerproblematik inte beaktats tillräckligt med nuvarande förslag.

Miljöförvaltningen delar vidare bullerutredningens konstaterade att spårskrik orsakat från Nybodadepån i kombination med trafikbuller särskilt måste beaktas för det västligaste punkthuset i område C i bullerutredningen (bostadshusen på den västra sidan Södertäljevägen, belägna längst söderut).

Programhandlingen konstaterar att enkelsidiga lägenheter inte kan placeras ut mot Hägerstensvägen till följd av verksamhetsbuller från Nybodadepån och Boverkets riktvärden för industribuller. Programhandlingen lyfter att små enkelsidiga lägenheter inte heller bör placeras ut mot Södertäljevägen, på grund av stadens planeringsmål

avseende trafikbuller¹. Miljöförvaltningen anser att den ambitionen bör bibehållas i samband med att efterföljande detaljplaner tas fram, sett till de höga bullernivåerna inom programområdet och möjligheten att erhålla en god ljudmiljö i bostäder.

Naturvärden

Miljöförvaltningen bedömer att programmets föreslagna bostadshus utmed Hägerstensvägen, samt bostadshuset längst söderut på den östra sidan om Södertäljevägen, kommer att ha en betydande påverkan på de ekologiska spridningssambanden. Detta då bebyggelse föreslås i en utpekad spridningszon mellan två kärnområden i ESBO (ekologiskt särskilt betydelsefulla områden). Föreslagen bebyggelse påverkar natur med höga naturvärden (naturvärdesklass 2) och skulle medföra en reducering av den biologiska mångfalden i området.

Miljöförvaltningen anser att utgångspunkten bör vara en restriktiv hållning till bebyggelse i denna del av programområdet och att den gröna infrastrukturen istället bör förstärkas med plantering av inhemska arter som gynnar områdets ekologiska spridningssamband och reducerar befintliga barriäreffekter av Södertäljevägen. Det är av särskild vikt att grönytan vid korsningen Hägerstensvägen/Södertäljevägen utformas på ett sådant sätt att den på sikt kan stärka sambanden.

Miljöförvaltningen bedömer att förslaget sammantaget innebär negativ påverkan på spridningssambanden för ädellöv till följd av föreslagen bebyggelse. De negativa effekterna skulle på lång sikt (uppåt 100 år) kunna komma att minska om nyplanterade träd får stå kvar och åldras. Miljöförvaltningen ställer sig även tveksam till om stödplantering av barrträd skulle kunna resultera i ”små eller inga” konsekvenser på spridningssambandet för barrskog, vilket nu anges i programmet. Miljöförvaltningen bedömer att det oavsett kommande utformning av programområdet är viktigt att en stödplantering av träd genomförs och att planteringen utgörs av inhemska arter som stöttar den gröna infrastrukturen i området.

Miljöförvaltningen delar programmets konstaterande att fortsatt utredning avseende fåglar och fladdermöss blir viktigt i samband med att efterkommande detaljplaner tas fram.

Gröna friytor

Miljöförvaltningen anser att slitaget i områdets parker och närnatur bör beaktas i fortsatt planering i syfte att säkerställa att naturlig

grönska i hög grad kan bibehållas. Om slitaget på parker och närnatur blir för stort finns risk att den naturliga grönskan behöver ersättas med konstgjorda markbeläggningar vilket skulle minska områdets förmåga att erbjuda ekosystemtjänster.

Med programförslaget samt annan tillkommande stadsutveckling i området förväntas ett stort tillskott av antal boende och arbetande som ska nyttja platsen. Programmet redogör för stadens övergripande ambition att förbättra människors tillgång till gröna kvaliteter. Det konstateras att offentliga platser som delas av många får en intensiv användning där trängsel och högt slitage kan leda till att gröna miljöer blir svåra att sköta och upprätthålla. Det konstateras vidare att riktlinjer för god parkstandard definieras som att mängden parkmark måste vara stor nog för att tillgodose invånarnas rekreationsbehov och klara det höga besöksstrycket. Som indikator har därför stadens driftande förvaltningar bedömt att en andel på 10 kvm/boende inte bör underskridas för att uppnå en önskvärd rymlighet.

Vid ett genomförande av programmet bedöms det i programhandlingarna att närheten till grönytor kommer att vara god inom i stort sett hela området. Detta bedöms vidare utgöra en stor förbättring jämfört med nuläget. Miljöförvaltningen vill dock uppmärksamma att den offentliga platsen mätt per boende beräknas bli under 10 kvm/boende i stora delar av programområdet enligt handlingarna. I beräkningarna ingår inte den stora andelen som skulle kunna komma att nyttja grönytor dagtid (exempelvis förvärvsarbete).

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram för hela programområdet med syfte att i ett tidigt skede utreda om en framtida utformning enligt planprogrammet har potential att uppfylla krav och riktlinjer gällande dagvattenhantering, samt att ge förslag på hur en sådan dagvattenhantering kan utformas. Belastningen från kvartersmark i aktuella beräkningar utgår ifrån lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD). Av utredningen framgår att det kan bli utmanande att uppnå tillräcklig dagvattenhantering inom kvartersmarken eftersom flera kvarter har små, underbyggda innergårdar och saknar förgårdsmark. Slutsatsen i utredningen är att det därför är viktigt att i senare skeden säkerställa att förutsättningar för fungerande dagvattenhantering inom kvarteren kan ges.

Miljöförvaltningen anser att det inte framgår av programhandlingarna vilka uppskattade ytor som behövs för att klara stadens åtgärdsnivå inom kvartersmarken och därmed visa om planprogrammet har potential att uppfylla åtgärdsnivån för dagvatten. Miljöförvaltningen vill framhålla att förutsättningarna för att

hantera dagvatten inom kvartersmark behöver beaktas så tidigt som möjligt i planeringsprocessen och inte förskjutas till ett senare skede. Om förutsättningar för dagvattenhantering inom kvartersmark inte beaktas tidigt finns en risk att efterföljande detaljplaner resulterar i kostsamma och tekniska dagvattenlösningar istället för lösningar där dagvatten nyttas som en resurs som ger mervärden.

Eftersom programhandlingarna lyfter fram att ytorna för dagvattenhantering inom kvartersmarken är begränsad och förgårdsmark saknas anser miljöförvaltningen att det bör ses över om istället mer dagvatten kan omhändertas, fördröjas och renas inom allmän platsmark, i gemensamma dagvattenlösningar. I dagsläget har dagvattenutredningen endast räknat på möjliga fördröjningsytor inom skelettjordar i programområdets gator. Miljöförvaltningen bedömer att mer utrymme finns att tillgå inom allmän plats, om dagvatten även fördröjs och renas i underbyggnaden av gång- och cykelvägar samt körbanor. Ett samutnyttjande i gemensamma anläggningar kan totalt sett innebära ett mindre ytanspråk och en säkrare drift över tid.

Miljöförvaltningen konstaterar att det finns ett flertal osäkerheter och felkällor i dagvattenutredningen, som att gång- och cykelbanor har beaktats som väg, att inaktuella uppgifter om årsdygnstrafik har använts, samt att olika versioner av beräkningsprogram har nyttjats. Några långtgående slutsatser kring hur belastningen förändras till de tre berörda recipienterna Trekanten, Årstaviken och Riddarfjärden går därav inte att dra.

Av dagvattenutredningen framgår att mer av området väntas avvattnas mot Årstaviken, medan avrinningsområdet mot Trekanten minskar något. Avvattning mot Henriksdals reningsverk väntas upphöra helt. Miljöförvaltningen anser att det är positivt att andelen dagvatten som leds till Henriksdals reningsverk minskar. Till sjön Trekanten har det sedan 1982 tillsatts dricksvatten för att förbättra den tröga vattenomsättningen och kompensera för det tillrinningsområde som kopplats bort från Trekanten genom avloppsledningsnätets utbyggnad. Miljöförvaltningen anser att möjligheterna att öka avledningen av renat dagvatten till sjön Trekanten i syfte att öka sjöns vattenomsättning bör ses över vid fortsatt planering.

Dagvattenutredningen hänvisar till att det inte finns ett lokalt åtgärdsprogram framtaget för Riddarfjärden. Förvaltningen vill uppmärksamma att det lokala åtgärdsprogrammet för Riddarfjärden antogs i september 2023, vilket inte har beaktats i utredningen. Programförslaget ianspråktar även mark för bostäder där en åtgärd föreslagits enligt det lokala åtgärdsprogrammet för Trekanten. Det konstateras att fördröjningsvolymen potentiellt kan kompenseras för, genom ett fördröjningsmagasin utanför programområdet. Miljöförvaltningen vill belysa att åtgärden är en viktig del i arbetet

för att förbättra vattenkvaliteten i Trekanten, för att kunna följa miljökvalitetsnormerna för ytvatten. Utredning av en alternativ åtgärd för att omhänderta likvärdig fördröjningsvolym behöver ske i samverkan med Stockholm vatten och avfall. I det lokala åtgärdsprogrammet för Trekanten framgår vidare att god status inte bedöms kunna uppnås enbart genom föreslagna platsspecifika åtgärder. Då stora delar av Trekantens tillrinningsområde omfattas av pågående arbete med nya detaljplaner är det av stor vikt att stadens dagvattenstrategi och åtgärdsnivå tillämpas vid ny- och större ombyggnation.

Skyfall

Miljöförvaltningen tycker det är positivt att skyfallsproblematiken har utretts för hela programområdet samlat och att hydraulisk modellering har genomförts. Av programhandlingen framgår att skyfallssituationen är komplex och utmanande. Programförslaget innebär att flöden leds om via Södertäljevägen som blir en skyfallsled. Södertäljevägen föreslås höjas upp till 1,5 meter i dess södra del för att säkra en kontinuerlig höjdsättning mot Mälaren och för att leda om vatten som idag rinner mot Årstadal.

Vid fortsatt hydraulisk modellering av programområdets skyfallsproblematik anser miljöförvaltningen att det bör beaktas om samhällsviktiga verksamheter kan föranleda att effekterna av ett större regn bör analyseras. I enlighet med Länsstyrelsens riktlinjer ska samhällsviktig verksamhet ges en högre skyddsnivå och planeras så att funktionen kan upprätthållas vid en översvämning. I stadens handläggarstöd för skyfallshantering rekommenderas därför, vid framtagande av detaljplaner som innehåller samhällsviktig verksamhet som är kopplad till sin infrastruktur och fastighet, att konsekvenser vid ett klimatanpassat 500-årsregn bedöms och beslut tas om funktionen kan upprätthållas vid översvämning och om konsekvenserna är acceptabla eller behöver hanteras med skyfallsåtgärd.

Värmebölja

Miljöförvaltningen anser att det i den fortsatta planeringen behöver utredas hur effekten av värmeböljor ska kunna mildras. Ett förändrat klimat medför en ökad risk för värmeböljor, vilket i sin tur ökar risken för både hälsoproblem och ökad dödlighet. Programhandlingarna redogör för lokalklimatet inom programområdet i form av sol- och skuggförhållande samt dagsljus i bostäder, vilket är en viktig hälsoaspekt sett till bristen på sol främst vintertid. Miljöförvaltningen saknar dock en parallell diskussion om risken för lokala värmeöar inom programområdet. Genom att exempelvis planera för hög krontäckningsgrad, gröna biotopk och vertikal grönska kan den generella medeltemperaturen i programområdet

sänkas samtidigt som sådana åtgärder även bidrar till andra ekosystemtjänster.

Markmiljö

Miljöförvaltningen delar programhandlingens bild att det senast i efterföljande detaljplaner är nödvändigt att genomföra fördjupande utredningar för att identifiera och avgränsa markföroreningar samt föreslå erforderliga åtgärder i relation till föreslaget ändamål. En miljöinventering i form av en skrivbordsstudie utan provtagningar på plats har genomförts för programområdet och dess omland. Inom och intill området finns ett 40-tal objekt identifierade i Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden. En del av dessa områden har klassats utifrån bedömd föroreningsbild. Andra objekt har enbart identifierats översiktligt. Marken inom delar av programområdet är även uppfyllt med fyllnadsmassor av okänt ursprung.

Strandskydd

Miljöförvaltningen anser att det i samband med efterföljande detaljplaner bör övervägas om det är nödvändigt att upphäva strandskyddet inom parkmarken mot Mälaren, då bedömningen är att de planerade åtgärderna (marksanering och plantering) skulle kunna få dispens från strandskyddsbestämmelserna. Ett bibehållet strandskydd över tid är värdefullt ur rekreationssynpunkt och för den biologiska mångfalden.

Vibrationer och stomljud

Miljöförvaltningen anser att det är viktigt att utreda och vid behov ställa krav på hantering av vibrationer och stomljud i samband med efterföljande detaljplaner. Delar av programområdet är belägna inom mark med lera och andra delar inom berg eller morän. Samtidigt innefattar programområdet en omfattande biltrafik i nära anslutning till föreslagna byggnader, samt spårtrafik i form av tvärbanan. Vid byggnation av bostäder på lermark intill vägar och spår finns risk för att passerande tung trafik orsakar vibrationer i byggnaderna. I byggnader som står på fast morän och berg kan vibrationer från framför allt närliggande spårtrafik överföras som vågrörelser via berg och mark till byggnader och istället uppträda som stomljud. Programhandlingarna saknar en redogörelse över risk för stomljud samt vibrationsstörning. Med rätt konstruktion och grundläggning bör dessa störningar kunna hanteras i samband med byggnation.

Miljökonsekvensbeskrivning och fortsatt etappindelning

Programförslaget har bedömts utgöra betydande miljöpåverkan och arbetet med framtagandet av en MKB-rapport påbörjades men slutfördes inte. Orsaken är bland annat att beslut har tagits om att

pausa programarbetet efter samrådet och att det efterföljande detaljplanearbetet är skjutet på framtiden. Programhandlingen konstaterar att efterföljande detaljplaner fortsatt kan utgöra betydande miljöpåverkan och föranleda att MKB:er behöver tas fram i detta skede.

Det framgår i programhandlingen att Länsstyrelsen under programmet framtagande har gjort bedömningen att flera av miljöaspekterna skulle kunna utgöra befintliga planeringsförutsättningar för programmets utformning och inte miljöeffekter som uppkommer eller orsakas av programmets genomförande. Detta gäller bl.a. luftkvalitet och buller. Miljöförvaltningen delar inte bedömningen att luftkvalitet och buller bör betraktas som befintliga planeringsförutsättningar. Detta eftersom programförslaget innebär en väsentlig ombyggnad av Södertäljevägen, där sambanden mellan den nya utformningen av vägen och bebyggelsen står i ett beroende till varandra. Miljöförvaltningen ser att anpassningar av både gaturummet och bebyggelsen behövs för att klara erforderliga nivåer av luftföroreningar och buller. I de fall efterföljande detaljplaner föranleder att MKB:er tas fram förordar därför miljöförvaltningen att aspekterna luftkvalitet och buller bör ingå.

I samband med fortsatt planering av programområdet behöver även en lämplig utformning beaktas sett till den komplexa skyfallsproblematiken, dagvattenhanteringen samt påverkan på spridnings-sambanden för barr- och ädellövskog. Miljöförvaltningen anser därför att eventuella kommande MKB:er (i detaljplaneskedet) även bör innefatta dessa aspekter. Miljöförvaltningen bedömer att en MKB är ett viktigt underlag för att beskriva hur kumulativa effekter och beroenden kan hanteras i framtagandet av kommande detaljplaner. Miljöförvaltningen ser även positivt på programhandlingens intention att endast bryta ut programförslaget i ett fåtal stora detaljplaner eftersom det medför bättre förutsättningar att hantera olika miljöaspekter.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Maria Svanholm
Avdelningschef

Bilagor

Programhandlingarna finns på:

<https://etjanster.stockholm.se/Byggochplantjansten/pagaende-planarbete/planarende/2018-13562>